

I

(Legislatívne akty)

SMERNICE

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2016/1919

z 26. októbra 2016

o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 82 ods. 2 písm. b),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Účelom tejto smernice je zabezpečiť účinný výkon práva na prístup k obhajcovi, ako ho stanovuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ ⁽³⁾, tým, že podozrivým a obvineným osobám v trestnom konaní a vyžiadaným osobám, ktoré sú predmetom konania o európskom zatykači podľa rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV ⁽⁴⁾ (ďalej len „vyžiadané osoby“) sprístupňuje pomoc obhajcu, ktorú hradia členské štáty.
- (2) Zavedením spoločných minimálnych pravidiel týkajúcich sa práva na právnu pomoc pre podozrivé, obvinené a vyžiadané osoby sa táto smernica zameriava na posilnenie vzájomnej dôvery členských štátov v ich trestno-právne systémy, a tým na zlepšenie vzájomného uznávania rozhodnutí v trestných veciach.
- (3) V článku 47 treťom odseku Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), v článku 6 ods. 3 písm. c) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EĎP“) a v článku 14 ods. 3 písm. d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „MPOPP“) je zakotvené právo na právnu pomoc v trestnom konaní v súlade s podmienkami stanovenými v uvedených ustanoveniach. Charta má rovnakú právnu silu ako zmluvy a členské štáty sú zmluvnými stranami EĎP a MPOPP. Skúsenosti však ukazujú, že táto skutočnosť sama osebe nezabezpečuje vždy dostatočný stupeň dôvery v trestno-právne systémy iných členských štátov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 226, 16.7.2014, s. 63.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 4. októbra 2016 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 13. októbra 2016.

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (Ú. v. EÚ L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁽⁴⁾ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1).

- (4) Rada prijala 30. novembra 2009 uznesenie o pláne na posilnenie procesných práv pre podozrivé alebo obvinené osoby v trestnom konaní ⁽¹⁾ (ďalej len „plán procesných práv“). V pláne procesných práv sa uplatňuje prístup založený na postupných krokoch a vyzýva sa v ňom na prijatie opatrení týkajúcich sa práva na preklad a tlmočenie (opatrenie A), práva na poučenie o právach a informovanie o obvineniach (opatrenie B), práva na právne poradenstvo a právnu pomoc (opatrenie C), práva na komunikáciu s príbuznými, zamestnávateľmi a konzulárnymi úradmi (opatrenie D) a osobitných záruk pre podozrivé alebo obvinené osoby, ktoré sú zraniteľné (opatrenie E).
- (5) Európska rada privítala 11. decembra 2009 plán procesných práv a zaradila ho do Štokholmského programu – otvorenej a bezpečnej Európy, ktorá slúži občanom a chráni ich ⁽²⁾ (bod 2.4.). Európska rada zdôraznila, že plán procesných práv nie je vyčerpávajúci, pričom vyzvala Komisiu, aby preskúmala ďalšie prvky týkajúce sa minimálnych procesných práv podozrivých a obvinených osôb a posúdila, či je v záujme lepšej spolupráce v uvedenej oblasti potrebné zaoberať sa ďalšími otázkami, ako je napríklad prezumpcia nevinu.
- (6) Doteraz bolo podľa plánu procesných práv prijatých päť opatrení týkajúcich sa procesných práv v trestnom konaní, a to smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ ⁽³⁾, 2012/13/EÚ ⁽⁴⁾, 2013/48/EÚ, (EÚ) 2016/343 ⁽⁵⁾ a (EÚ) 2016/800 ⁽⁶⁾.
- (7) Táto smernica sa týka druhej časti opatrenia C plánu procesných práv – právnej pomoci.
- (8) Právna pomoc by mala pokryť náklady obhajoby podozrivých, obvinených a vyžiadaných osôb. Pri poskytovaní právnej pomoci by príslušné orgány členských štátov mali mať možnosť vyžadovať, aby podozrivé, obvinené alebo vyžiadané osoby znášali časť týchto nákladov, v závislosti od svojich finančných možností.
- (9) Bez toho, aby bol dotknutý článok 6 smernice (EÚ) 2016/800, by sa táto smernica nemala vzťahovať na prípady, ak sa podozrivé alebo obvinené alebo vyžiadané osoby vzdali svojho práva na prístup k obhajcovi v súlade s článkom 9 alebo článkom 10 ods. 3 smernice 2013/48/EÚ a takéto vzdanie sa práva neodvolali alebo ak členské štáty uplatnili dočasné výnimky podľa článku 3 ods. 5 alebo 6 smernice 2013/48/EÚ, počas trvania takejto výnimky.
- (10) Ak sa osoba, ktorá pôvodne nebola podozrivou ani obvinenou osobou, napríklad ako svedok, stane podozrivou alebo obvinenou osobou, mala by mať právo nevyповeдаť vo svoj neprospech a má právo odoprieť výpoveď v súlade s právom Únie a EDEP, ako to vykladá Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Táto smernica preto výslovne odkazuje na konkrétnu situáciu, keď sa takáto osoba počas výsluchu políciou alebo iným orgánom presadzovania práva v rámci trestného konania stane podozrivou alebo obvinenou osobou. Ak sa v priebehu takéhoto výsluchu osoba, ktorá nie je podozrivou ani obvinenou osobou, stane podozrivou alebo obvinenou osobou, výsluch by mal byť okamžite prerušený. Malo by však byť možné vo výsluchu pokračovať, ak bola dotknutá osoba informovaná o tom, že sa stala podozrivou alebo obvinenou osobou, a má možnosť v plnej miere vykonávať práva stanovené v tejto smernici.
- (11) V niektorých členských štátoch má právomoc ukladať sankcie iné než pozbavenie osobnej slobody, za relatívne menej závažné trestné činy iný orgán než súd s právomocou v trestných veciach. To môže byť napríklad v prípade porušenia dopravných predpisov, ku ktorým dochádza vo veľkom rozsahu a ktoré sa môžu zistiť pri dopravných kontrolách. V takýchto situáciách by bolo neprimerané požadovať, aby príslušné orgány zaručili všetky práva podľa tejto smernice. Ak sa v práve členského štátu stanovuje, že sankcie v súvislosti s menej závažnými trestnými činmi ukladá takýto orgán, a existuje buď právo na opravný prostriedok, alebo možnosť iným spôsobom postúpiť danú vec súdu s právomocou v trestných veciach, potom by sa táto smernica mala uplatňovať iba na konania na uvedenom súde v nadväznosti na takýto opravný prostriedok alebo postúpenie.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 295, 4.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinu a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1).

- (12) V niektorých členských štátoch sa za trestné činy považujú niektoré menej závažné trestné činy, najmä menej závažné trestné činy v doprave, menej závažné trestné činy týkajúce sa všeobecne záväzných nariadení obcí a menej závažné trestné činy voči verejnému poriadku. V takýchto situáciách by bolo neprimerané požadovať, aby príslušné orgány zaručili všetky práva podľa tejto smernice. Ak sa v súvislosti s menej závažnými trestnými činmi v práve členského štátu stanovuje, že ako sankciu nemožno uložiť pozbavenie osobnej slobody, mala by sa táto smernica uplatňovať len vtedy, keď vo veci koná súd s právomocou v trestných veciach.
- (13) Uplatnenie tejto smernice pri menej závažných trestných činoch sa riadi podmienkami stanovenými v tejto smernici. Členské štáty by mali mať možnosť pristúpiť k preskúmaniu majetkových pomerov a/alebo skutkových okolností, aby tak zistili, či je potrebné poskytnúť právnu pomoc. Za predpokladu, že je to v súlade s právom na spravodlivý proces, môžu sa pri niektorých menej závažných trestných činoch predpoklady na preskúmanie skutkových okolností považovať za nesplnené.
- (14) Rozsahom pôsobnosti tejto smernice v súvislosti s určitými menej závažnými trestnými činmi by nemali byť dotknuté záväzky členských štátov podľa EDLP týkajúce sa zabezpečenia práva na spravodlivé súdne konanie vrátane poskytnutia právnej pomoci obhajcom.
- (15) Za predpokladu, že je to v súlade s právom na spravodlivý proces, sa na účely tejto smernice nepovažuje za pozbavenie osobnej slobody: identifikovanie podozrivej alebo obvinenej osoby; rozhodnutie o tom, či by sa malo začať vyšetrovanie; overenie držby zbraní alebo iných podobných bezpečnostných otázok; vykonávanie iných vyšetrovacích úkonov alebo iných úkonov spojených so zhromažďovaním dôkazov, než sú úkony konkrétne uvedené v tejto smernici, ako je napríklad prehliadka tela, vyšetrenie, krvná skúška, skúška na prítomnosť alkoholu či podobné skúšky alebo vyhotovenie fotografií či snímanie odtlačkov prstov; predvedenie podozrivej alebo obvinenej osoby pred príslušný orgán v súlade s vnútroštátnym právom.
- (16) Touto smernicou sa stanovujú minimálne pravidlá. Členské štáty by mali mať možnosť poskytnúť právnu pomoc v situáciách, na ktoré sa nevzťahuje táto smernica, napríklad pri vykonávaní iných vyšetrovacích úkonov alebo iných úkonov spojených so zhromažďovaním dôkazov, než sú úkony konkrétne uvedené v tejto smernici.
- (17) V súlade s článkom 6 ods. 3 písm. c) EDLP majú mať podozrivé a obvinené osoby bez dostatočných prostriedkov na zapltenie právnej pomoci právo na právnu pomoc, ak to vyžadujú záujmy spravodlivosti. Toto minimálne pravidlo umožňuje členským štátom preskúmať majetkové pomery a/alebo skutkové okolnosti. Uvedené preskúmania by nemali predstavovať obmedzenie práv a procesných záruk zaručených podľa charty a EDLP, v znení výkladu Súdneho dvora a ESELP, ani odchýlku od týchto práv.
- (18) Členské štáty by mali v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci stanoviť praktické opatrenia. V takýchto opatreniach by mohlo byť stanovené, že právna pomoc sa poskytuje na žiadosť podozrivej, obvinenej alebo vyžiadanej osoby. Vzhľadom na osobitné potreby zraniteľných osôb by však takáto žiadosť nemala byť nevyhnutnou podmienkou poskytnutia právnej pomoci.
- (19) Príslušné orgány by mali poskytnúť právnu pomoc bez zbytočného odkladu, najneskôr však pred výsluchom príslušnej osoby políciou, iným orgánom presadzovania práva alebo justičným orgánom, alebo pred vykonaním konkrétnych vyšetrovacích úkonov a úkonov spojených so zhromažďovaním dôkazov uvedených v tejto smernici. Ak to príslušné orgány nie sú schopné urobiť, mali by pred vykonaním takéhoto výsluchu alebo takýchto vyšetrovacích úkonov a úkonov spojených so zhromažďovaním dôkazov poskytnúť aspoň núdzovú alebo predbežnú právnu pomoc.
- (20) Vzhľadom na špecifickú povahu konania o európskom zatykači by sa pri výklade ustanovení tejto smernice týkajúcich sa výlučne vyžiadaných osôb mala táto špecifická povaha vziať do úvahy a v žiadnom prípade by nemal byť dotknutý výklad iných ustanovení tejto smernice.
- (21) Vyžiadané osoby by mali mať právo na právnu pomoc vo vykonávajúcim členskom štáte. Navyše, vyžiadané osoby, ktoré sú predmetom konania o európskom zatykači na účely trestného stíhania a ktoré si uplatnia svoje právo zvoliť si obhajcu vo vydávajúcim členskom štáte v súlade so smernicou 2013/48/EÚ, by mali mať právo na právnu pomoc v uvedenom členskom štáte na účely takéhoto konania vo vykonávajúcim členskom štáte, pokiaľ je právna pomoc nevyhnutná na zabezpečenie účinného prístupu k spravodlivosti, ako je stanovené v článku 47 charty. Týka sa to prípadov, keď obhajca vo vykonávajúcim členskom štáte nemôže plniť efektívne a účinne úlohy týkajúce sa výkonu európskeho zatykača bez pomoci obhajcu vo vydávajúcim členskom štáte. Každé rozhodnutie o poskytnutí právnej pomoci vo vydávajúcim členskom štáte by mal prijímať orgán, ktorý je príslušný na prijímanie takýchto rozhodnutí v uvedenom členskom štáte, na základe kritérií stanovených uvedeným členským štátom pri vykonávaní tejto smernice.

- (22) S cieľom zaistiť, aby mali vyžiadané osoby účinný prístup k obhajcovi, by členské štáty mali zabezpečiť, aby mali vyžiadané osoby právo na právnu pomoc až do ich odovzdania, alebo až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ich neodovzdaní.
- (23) Pri vykonávaní tejto smernice by členské štáty mali zabezpečiť dodržiavanie základného práva na právnu pomoc, ako sa stanovuje v charte a EDLP. Pritom by mali dodržiavať Zásady a usmernenia Organizácie Spojených národov týkajúce sa prístupu k právnej pomoci v trestnoprávných systémoch.
- (24) Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia vnútroštátneho práva týkajúce sa povinnej obhajoby, príslušný orgán by mal bez zbytočného odkladu rozhodnúť o tom, či sa poskytne alebo neposkytne právna pomoc. Príslušný orgán by mal byť nezávislým orgánom príslušným na prijímanie rozhodnutí o poskytnutí právnej pomoci alebo súdom vrátane samosudcu. V naliehavých situáciách by však malo byť možné aj dočasné zapojenie polície a prokuratúry, pokiaľ je to potrebné na včasné poskytnutie právnej pomoci.
- (25) Ak bola podozrivej, obvinenej alebo vyžiadanej osobe poskytnutá právna pomoc, jedným zo spôsobov zabezpečenia jej účinnosti a kvality je umožniť kontinuitu jej právneho zastupovania. V tejto súvislosti by mali členské štáty umožniť kontinuitu právneho zastupovania počas celého trestného konania, v relevantných prípadoch aj vrátane konania o európskom zatykači.
- (26) Pracovníkom zapojeným do rozhodovania o právnej pomoci v trestnom konaní a konaní o európskom zatykači by mala byť poskytnutá vhodná odborná príprava. Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdov a rozdielna organizácia súdnictva v jednotlivých členských štátoch, by mali členské štáty požadovať, aby subjekty zodpovedné za odbornú prípravu sudcov poskytovali takúto odbornú prípravu súdom a sudcom, ktorí rozhodujú o poskytnutí právnej pomoci.
- (27) Zásada účinnosti práva Únie vyžaduje od členských štátov, aby zaviedli primerané a účinné opravné prostriedky pre prípad porušenia práva priznaného jednotlivcom právom Únie. Účinný opravný prostriedok by mal byť dostupný v prípade, keď je ohrozené právo na právnu pomoc, alebo je poskytnutie právnej pomoci oneskorené alebo úplne alebo čiastočne zamietnuté.
- (28) Na účely monitorovania a hodnotenia účinnosti tejto smernice je potrebné zhromažďovať relevantné údaje z dostupných údajov, pokiaľ ide o uplatňovanie práv stanovených v tejto smernici. Takéto údaje podľa možnosti zahŕňajú počet žiadostí o právnu pomoc v trestnom konaní aj v konaní o európskom zatykači, ak dotknutý členský štát koná ako vydávajúci alebo vykonávajúci členský štát, počet prípadov, v ktorých sa právna pomoc poskytla, a počet prípadov, v ktorých sa právna pomoc zamietla. Pokiaľ to je možné, mali by sa takisto zbierať údaje o nákladoch na poskytnutie právnej pomoci podozrivým alebo obvineným osobám a vyžiadaným osobám.
- (29) Táto smernica by sa mala uplatňovať na podozrivé, obvinené alebo vyžiadané osoby bez ohľadu na ich právne postavenie, občianstvo alebo štátnu príslušnosť. Členské štáty by mali dodržiavať a zaručovať práva stanovené v tejto smernici, a to bez akejkoľvek diskriminácie z dôvodu rasy, farby pleti, pohlavia, sexuálnej orientácie, jazyka, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národnosti, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetkových pomerov, zdravotného postihnutia alebo narodenia. V tejto smernici sa rešpektujú základné práva a zásady uznané v charte a EDLP vrátane zákazu mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, práva na slobodu a bezpečnosť, rešpektovania súkromného a rodinného života, práva na nedotknuteľnosť osoby, práva dieťaťa, integrácie osôb so zdravotným postihnutím, práva na účinný opravný prostriedok a práva na spravodlivé súdne konanie, prezumpcie neviny a práva na obhajobu. Táto smernica by sa mala vykonávať v súlade s uvedenými právami a zásadami.
- (30) Touto smernicou sa stanovujú minimálne pravidlá. Členské štáty by mali mať možnosť rozšíriť práva stanovené v tejto smernici s cieľom poskytnúť vyššiu úroveň ochrany. Takáto vyššia úroveň ochrany by nemala predstavovať prekážku vzájomného uznávania rozhodnutí justičných orgánov, ktoré majú uvedené minimálne pravidlá uľahčovať. Úroveň ochrany stanovená členskými štátmi by nemala byť nikdy nižšia ako úroveň, ktorú poskytujú normy stanovené v charte alebo EDLP, ako ich vykladá Súdny dvor a ESJP.
- (31) Keďže cieľ tejto smernice, a to stanovenie spoločných minimálnych pravidiel týkajúcich sa práva podozrivých, obvinených a vyžiadaných osôb na právnu pomoc, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu jeho rozsahu a účinkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie uvedeného cieľa.

- (32) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a Zmluve o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa tieto členské štáty nezúčastňujú na prijatí tejto smernice, nie sú ňou viazané ani nepodliehajú jej uplatňovaniu.
- (33) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy

1. Touto smernicou sa stanovujú spoločné minimálne pravidlá týkajúce sa práva na právnu pomoc pre:
 - a) podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní; a
 - b) osoby, ktoré sú predmetom konania o európskom zatykači podľa rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV (ďalej len „vyžiadané osoby“).
2. Táto smernica dopĺňa smernice 2013/48/EÚ a (EÚ) 2016/800. Žiadne ustanovenie tejto smernice sa nesmie vykladať spôsobom, ktorý by obmedzoval práva stanovené v uvedených smerniciach.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto smernica sa vzťahuje na podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní, ktoré majú právo na prístup k obhajcovi podľa smernice 2013/48/EÚ a ktoré:
 - a) sú pozbavené osobnej slobody;
 - b) musia byť zastúpené obhajcom v súlade s právom Únie alebo vnútroštátnym právom; alebo
 - c) sú povinné zúčastniť sa alebo ktorým bola povolená účasť na vyšetrovacom úkone alebo úkone spojenom so zhromažďovaním dôkazov, ktoré zahŕňajú minimálne:
 - i) identifikácie;
 - ii) konfrontácie;
 - iii) rekonštrukcie miesta činu.
2. Táto smernica sa vzťahuje aj na vyžiadané osoby po zadržaní vo vykonávajúcom členskom štáte, ktoré majú právo na prístup k obhajcovi podľa smernice 2013/48/EÚ.
3. Táto smernica sa za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené v odseku 1, vzťahuje aj na osoby, ktoré pôvodne neboli podozrivými alebo obvinenými osobami, ale ktoré sa stali podozrivými alebo obvinenými osobami počas výsluchu políciou alebo iným orgánom presadzovania práva.
4. Bez toho, aby bolo dotknuté právo na spravodlivé súdne konanie v prípade menej závažných trestných činov:
 - a) ak právo členského štátu umožňuje uloženie sankcie zo strany iného orgánu než súdu s právomocou v trestných veciach a ak možno proti uloženiu takejto sankcie podať na takomto súde opravný prostriedok alebo uloženie takejto sankcie možno postúpiť takémuto súdu; alebo
 - b) ak ako sankciu nemožno uložiť pozbavenie osobnej slobody,

táto smernica sa vzťahuje iba na konania na súde s právomocou v trestných veciach.

V každom prípade sa táto smernica uplatňuje po prijatí rozhodnutia o vzatí do väzby a počas väzby, v každom štádiu konania až do jeho skončenia.

Článok 3

Vymedzenie pojmu

Na účely tejto smernice „právna pomoc“ znamená financovanie pomoci obhajcu členskými štátmi, ktoré umožňuje výkon práva na prístup k obhajcovi.

Článok 4

Právna pomoc v trestnom konaní

1. Členské štáty zabezpečia, aby podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní, ktoré nemajú dostatok prostriedkov na zaplatenie pomoci obhajcu, mali právo na právnu pomoc, ak to vyžadujú záujmy spravodlivosti.
2. Členské štáty môžu preskúmať majetkové pomery a/alebo skutkové okolnosti, aby tak rozhodli o potrebe poskytnúť právnu pomoc v súlade s odsekom 1.
3. Pri preskúmaní majetkových pomerov členský štát zohľadňuje všetky relevantné a objektívne faktory, ako je príjem, kapitál a rodinná situácia príslušnej osoby, náklady na pomoc obhajcu a životná úroveň v uvedenom členskom štáte, s cieľom stanoviť, či podozrivá alebo obvinená osoba nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie pomoci obhajcu v súlade s kritériami uplatniteľnými v uvedenom členskom štáte.
4. Pri preskúmaní skutkových okolností členský štát zohľadňuje závažnosť trestného činu, zložitosť prípadu a prísnosť možnej sankcie, aby tak rozhodli, či záujmy spravodlivosti vyžadujú poskytnutie právnej pomoci. V každom prípade sú predpoklady na preskúmanie skutkových okolností splnené v týchto situáciách:
 - a) ak je podozrivá alebo obvinená osoba predvedená pred príslušný súd alebo sudcu, ktorý má rozhodnúť o jej väzbe v ktorejkoľvek fáze konania v rozsahu pôsobnosti tejto smernice; a
 - b) počas väzby.
5. Členské štáty zabezpečia, aby právna pomoc bola poskytnutá bez zbytočného odkladu, najneskôr však pred výsluchom políciou, iným orgánom presadzovania práva alebo justičným orgánom, alebo pred vykonaním vyšetrovacích úkonov alebo úkonov spojených so zhromažďovaním dôkazov uvedených v článku 2 ods. 1 písm. c).
6. Právna pomoc sa poskytuje iba na účely trestného konania, v ktorom je dotknutá osoba podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu.

Článok 5

Právna pomoc v konaní o európskom zatykači

1. Vykonávajúci členský štát zabezpečí, aby mali vyžiadané osoby právo na prístup k právnej pomoci po zadržaní na základe európskeho zatykača až do odovzdania alebo do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ich neodovzdaní.
2. Vydávajúci členský štát zabezpečí, aby mali vyžiadané osoby, ktoré sú predmetom konania o európskom zatykači na účely trestného stíhania a ktoré využijú svoje právo zvoliť si obhajcu vo vydávajúcom členskom štáte v súlade s článkom 10 ods. 4 a 5 smernice 2013/48/EÚ, právo na právnu pomoc vo vydávajúcom členskom štáte na účel takéhoto konania vo vykonávajúcom členskom štáte, pokiaľ je právna pomoc nevyhnutná na zabezpečenie účinného prístupu k spravodlivosti.
3. Právo na právnu pomoc uvedené v odsekoch 1 a 2 je možné podmieniť preskúmaním majetkových pomerov v súlade s článkom 4 ods. 3, ktorý sa uplatňuje *mutatis mutandis*.

Článok 6

Rozhodnutia o poskytnutí právnej pomoci

1. Rozhodnutia o tom, či sa poskytne alebo neposkytne právna pomoc a o ustanovení obhajcov prijme príslušný orgán bezodkladne. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby príslušný orgán prijímal svoje rozhodnutia svedomito a aby bolo dodržané právo na obhajobu.
2. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby boli podozrivé, obvinené a vyžiadané osoby písomne informované o tom, či ich žiadosť o právnu pomoc bola zamietnutá úplne alebo čiastočne.

Článok 7

Kvalita služieb právnej pomoci a odbornej prípravy

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, a to aj v súvislosti s financovaním, s cieľom zabezpečiť:
 - a) existenciu účinného a dostatočne kvalitného systému právnej pomoci; a
 - b) právne služby v kvalite postačujúcej na zabezpečenie spravodlivého konania, s náležitým ohľadom na nezávislosť právnického povolania.
2. Členské štáty zabezpečia, aby pracovníkom zapojeným do rozhodovania o právnej pomoci v trestnom konaní a konaní o európskom zatykači bola poskytnutá vhodná odborná príprava.
3. S náležitým ohľadom na nezávislosť právnického povolania a na úlohu osôb zodpovedných za odbornú prípravu obhajcov, členské štáty prijímú vhodné opatrenia na podporu poskytovania vhodnej odbornej prípravy obhajcov, ktorí poskytujú služby právnej pomoci.
4. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby podozrivé, obvinené a vyžiadané osoby mali právo na výmenu obhajcu poskytujúceho služby právnej pomoci, ktorý bol ustanovený v ich prípade, ak o to požiadajú a ak je to odôvodnené konkrétnymi okolnosťami.

Článok 8

Opravné prostriedky

Členské štáty zabezpečia, aby podozrivé, obvinené a vyžiadané osoby mali podľa vnútroštátneho práva účinné opravné prostriedky v prípadoch porušenia ich práv vyplývajúcich z tejto smernice.

Článok 9

Zraniteľné osoby

Členské štáty zabezpečia, aby sa pri vykonávaní tejto smernice zohľadnili osobitné potreby podozrivých, obvinených a vyžiadaných osôb v zraniteľnej situácii.

Článok 10

Poskytovanie údajov a predkladanie správ

1. Do 25. mája 2021 a potom každé tri roky zašlú členské štáty Komisii dostupné údaje o tom, ako sa vykonávajú práva stanovené v tejto smernici.
2. Do 25. mája 2022 a potom každé tri roky Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tejto smernice. Vo svojej správe Komisia posúdi vykonávanie tejto smernice, pokiaľ ide o právo na právnu pomoc v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači.

Článok 11

Zákaz zníženia úrovne ochrany

Žiadne ustanovenie tejto smernice sa nesmie vykladať ako obmedzovanie alebo odchýlka od akýchkoľvek práv a procesných záruk, ktoré sú zaručené podľa charty, EDEP alebo iných relevantných ustanovení medzinárodného práva alebo práva ktoréhokoľvek z členských štátov, ktorý poskytuje vyššiu úroveň ochrany.

Článok 12

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 25. mája 2019. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upraví členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 13

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 14

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu 26. októbra 2016

Za Európsky parlament
predseda
M. SCHULZ

Za Radu
predseda
I. LESAY